

‘Honger geen gevolg van graantekort’

Literatuurstudie Terry Daynard naar effecten biobrandstoffen

Algemeen

[Jef Verhaeren]

De Canadese onderzoeker Terry Daynard is ervan overtuigd dat de biobrandstoffenproductie geen effect heeft op de graanprijzen en niet verantwoordelijk is voor voedseltekort. “Honger in de wereld is geen gevolg van een tekort aan granen, maar van een gebrekkige lokale voedselproductie en -voorziening.”

De productie van biobrandstoffen is het meest ontwikkeld in Noord-Amerika, Brazilië en Europa.

De 67-jarige Terry Daynard, onderzoeker van ‘Ontario Agri-Food Technologies’ van de Universiteit van Guelph, is niet alleen onderzoeker en docent gespecialiseerd in granen, maar tevens een belangrijke maisproducent in Ontario. Zijn invloed als wetenschapper, algemeen directeur van de ‘Ontario Corn Producers Association’, hoofdredacteur van ‘Ontario Corn Producer magazine’, directeur ontwikkeling van de ‘Ontario BioAuto Council’, medestichter van de ‘Canadia Renewable Fuels Association’ en voorzitter van ‘Ontario Agri-Food Technologies’ en tal van andere instellingen is groot.

Daynard voerde in opdracht van ‘Grain Farmers of Ontario’ een literatuurstudie uit naar de effecten van biobrandstoffen op het leefmilieu, de graan- en voedselprijzen en honger in de wereld. Met steun en medewerking van onder meer enkele collega’s van de Universiteit van Guelph nam hij talloze studies en statistieken onder de loep.

Ontwikkeling

Daynard stelt vast dat veel landen biobrandstoffen produceren, maar dat de sector het meest is ontwikkeld in Noord-Amerika, Brazilië en de Europese Unie. Aan de basis van die ontwikkeling liggen de zorg voor het leefmilieu, vermindering van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en de economische ontwikkeling van de landbouw. “Zo’n 5,7 procent van de totale wereldgraanproductie, of 3,7 procent zonder de bijproducten van de biobrandstoffenproductie die terugkeren naar de veeteelt, en 10 procent van de globale plantaardige olieproductie wordt aangewend voor de productie van 85 miljard liter bioethanol en 15 miljard liter biodiesel”, zegt Daynard.

Leefmilieu

De positieve invloed van het gebruik van biobrandstoffen op het leefmilieu zijn volgens Daynard onbetwistbaar. “De vervanging van 10 procent van de

fossiele brandstoffen in Ontario door biobrandstoffen vermindert de uitstoot van broeikasgassen met 62 procent, zelfs rekening houdend met de uitstoot van de biobrandstoffenproductie. Dat is een jaarlijkse reductie van 2,3 miljoen ton broeikasgassen of het equivalent van de uitstoot van 440.000 wagens.” Biobrandstoffen geproduceerd uit mais leveren 1,6 maal zoveel energie op als er nodig is om het te produceren, inclusief maisteelt en het transport. In 2015 zal dat 2,3 maal meer zijn, volgens Daynard. Deze cijfers lijken beter in Ontario dan in de Verenigde Staten, omdat de energiekosten voor de maais- en ethanolproductie daar lager liggen.

Graanprijzen

Daynard wijst erop dat, na de pieken van 1974 en 1980, de prijzen van de meeste landbouwproducten de laatste jaren zijn gedaald. Intussen zijn de gemiddelde graanopbrengsten sneller gestegen dan de bevolkingsgroei. Dit had lagere reële

graanprijzen tot gevolg en – tot voor kort – een reductie van de overheidssteun voor de landbouwontwikkeling in ontwikkelingslanden. Schaduwkant is de groeiende afhankelijkheid van sommige ontwikkelingslanden van ingevoerde voedingsingrediënten. De piek van de graanprijzen in 2007-2008 manifesteerde zich vooral voor rijst en tarwe. Volgens Daynard waren paniekaankopen door regeringen en de hoge energieprijzen meer verantwoordelijk voor deze prijzenpiek dan speculatie. In 2010-2011 was er opnieuw een stijging van de graanprijzen. “Hiermee beleven we iets gelijkaardigs als bij de prijspielen van 1974 en 1980”, zegt Daynard. “Daarop volgden toen enkele decennia van dalende reële graan- en voedselprijzen. De reactie van de boeren is ook belangrijk. Als de prijzen stijgen, investeren ze doorgaans in productieverhoging, onder meer door toediening van meststoffen en andere technologieën. Als de graanprijzen dalen, proberen ze kosten te verlagen”, merkt hij op.

Subsidiëring

De subsidiëring van de bioethanolproductie in de Verenigde Staten heeft een verhoging van de maisprijzen met 15 procent tot gevolg. In Ontario is dat iets minder, onder meer vanwege de hogere maïsofbrengst. In 2008 stegen de maisprijzen in de Verenigde Staten wegens de bioethanolproductie, een moment lang met 20 tot 40 procent. In andere landen was de prijsstijging minder door de daling van de dollar.

“Al met al had de stijgende maiprijs in Noord-Amerika onder invloed van de bioethanolproductie slechts een effect van 1 procent op de voedselprijzen”, betoogt Daynard. “Slechts 12 procent van het gezinsbudget wordt daar immers aan voeding besteed. De boeren krijgen er gemiddeld slechts 19 procent van de uiteindelijke voedselprijzen in de winkel.” Dankzij de bioethanol zijn de brandstofprijzen in Noord-Amerika intussen gedaald met 0,4 tot 0,7 euro per liter. “Obesitas is in Noord-Amerika een groter voedingsprobleem dan de voedselprijzen”, benadrukt Daynard. De meeste analyses tonen aan dat de invloed van biobrandstoffen op de voedselprijzen verwaarloosbaar is, in tegenstelling tot de stijgende prijzen voor fossiele olie.

Honger

Het aantal mensen dat honger lijdt, blijft al veertig jaar rond de 900 miljoen. “Hoewel daarmee het percentage hongerende mensen verlaagt, blijft dit onaanvaardbaar”, aldus Daynard. “Het graantekort bij hongerlijdende mensen bedraagt slechts 1,1 procent van de wereldgraanproductie. Er schort dus eerder iets aan de voedselproductie in landelijke gebieden dan aan de aanvoer uit de ontwikkelde wereld”, stelt Daynard. “De oplossing moet worden gezocht in een grotere lokale voedselproductie, het bruikbaar maken van land voor landbouw en de aanwending van technologieën die de opbrengst beschermen en verhogen.” Daynard merkt daarbij nog op dat het aantal mensen met overgewicht en obesitas 1,6 miljard bedraagt en dat 25 tot 50 procent van de wereldvoedselproductie verloren gaat of wordt verspild.

Toekomstvisie

Een jaarlijkse stijging van de graanproductie met 1,1 procent is voldoende om de productie in 2050 ten aanzien van 2000 met 70 procent te verhogen. Met de groeiende aandacht voor de ontwikkeling van de landbouw en rekening houdend met het feit dat de productie tussen 1987 en 2007 met 1,5 procent groeide, moet dat volgens Daynard – ondanks de klimaatverandering – haalbaar zijn. De voedselproductie stijgt in een aantal ontwikkelingslanden, waar-

Terry Daynard is ervan overtuigd dat de biobrandstoffenproductie niet verantwoordelijk is voor voedseltekorten.

door de Verenigde Staten, Canada en de Europese Unie zelfs nog tijdelijk met overproductie te kampen kunnen hebben, met daling van het landbouwinkomen tot gevolg. “De productie van biobrandstoffen en andere niet-voedselproducten, zoals bioplastic, vormen dan ook een belangrijke en zeer nuttige aanvulling van de landbouwproductie”, concludeert Daynard. ■

Volgens Terry Daynard is honger in de wereld geen gevolg van een graantekort, maar van een onvolkomen lokale voedselproductie- en voorziening.

